ISTRAŽIVANJE AHAGGARA I TASSILI N'AJJERA

Moja žena Kristina i ja odlučili smo krenuti u pustinju na godišnji odmor! Kasnije će se pokazati da to baš i nije bio odmor. Bilo je naporno, i mislili smo dok je sve to trajalo,čijom smo zapravo krivicom završili u pustinji. Ipak, to je jedno od najljepših iskustava koje smo proživjeli - ikada!

TEKST I FOTOGRAFIJE:
KRISTINA I BORNA KRSTULOVIĆ

Narodna demokratska republika Alžir

Opći podaci o Alžiru:

Glavni grad: Alžir (GPS pozicija 36°42 N 3°13 E)
Službeni jezici: - arapski (govorna verzija alžirskog arapskog)
- francuski polu-službeni
Državna uređenje: Predsjednička republika
Predsjednik: Abdelaziz Bouteflika
Premijer: Ahmed Ouyahia

Nastanak države

Numidia: 202. godina prije Krista
Vladavina Francuske: od 1830. g.
Samostalnost od Francuske: 5 srpanj 1962.
Površina: 2,381,741 km2 (11na svijetu)
Broj stanovnika: Prema popisu 2008.: 33,769,669 (35 na svijetu)
Gustoća naseljenosti: 14/km2
Bruto domaći proizvod 2007. nominalno
Ukupno: 134.275 milijardi $
Po glavi stanov. 3,903 $
Valuta: Alžirski dinar
Vremenska zona: Srednje europska zona
Vožnja: Po desnoj strani

Zapravo sam oduvijek želio posjetiti pustinju i to baš Saharu i pokušati osjetiti njenu romantiku. To je najveća pješčana pustinja na svijetu, prostire se na preko 7 milijuna četvornih kilometara. Tek oko 17 posto Sahare otpada na pjeskovite dijelove - ergove, a najvećim dijelom to je kamenita pustinja tzv. hamade i sarir - površine od raspadnutih stijena. Od narodnih skupina tu su Arapi, kao dominirajući u broju i statusu zatim Berberi, te Tuarezi, Tubu plemena i Mauri. Sahara je ogroman i negostoljubiv, čak surov prostor koji zahtijeva od stanovnika ili posjetitelja poznavanje raznih vještina.Orjentacija je sigurno najvažnija i nije dovoljno oslanjati se samo na zemljovide i GPS uređaje. Poznavanje društvenih i političkih odnosa među stanovništvom i državama na tlu Sahare je od neprocjenjive važnosti.

Lako se u svemu tome izgubiti da te nitko nikada više ne pronađe. Takvim vještinama, znanjima i iskustvom Kristina i ja nismo baš bili bogati. Na internetu sam naišao na stranicu

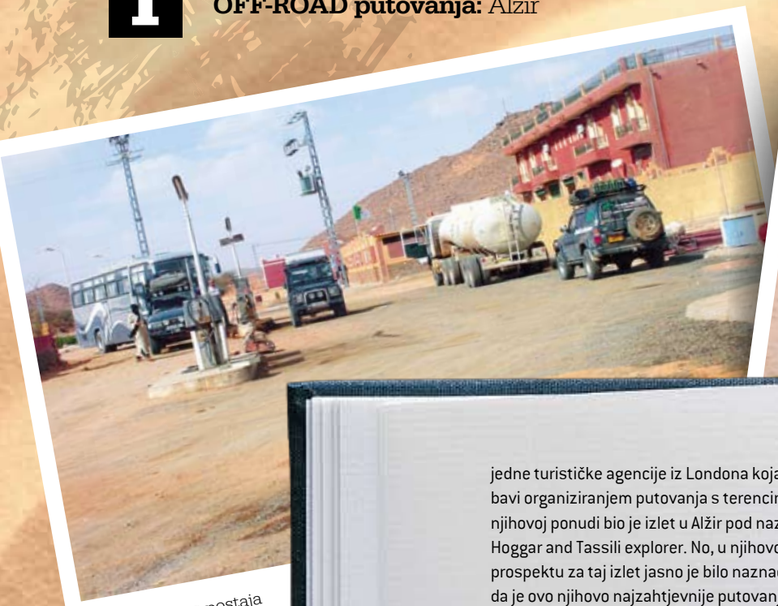

Naftal pumpna postaja

Dogovor pred odlazak u pustinju

Takvih oaza nema puno

jedne turističke agencije iz Londona koja se bavi organiziranjem putovanja s terencima. U njihovoj ponudi bio je izlet u Alžir pod nazivom Hoggar and Tassili explorer. No, u njihovom prospektu za taj izlet jasno je bilo naznačeno da je ovo njihovo najzahtjevnije putovanje, ta da se traži od sudionika veliko iskustvo u kampiranju i terenskoj vožnji. Na tu me sitnicu upozorila Kristina i s nevjericom upitala jesmo li spremni za takav pothvat. Na to sam ja odmahnuo rukom i odmahujući glavom odgovorio da je to marketinški trik kojim se služe da privuku čim više interesenata. Imali smo iskustvo od nekoliko dana kampiranja na moru (ne u komadu). A što se tiče terenske vožnje, koliko to uopće može biti teško?

Trebalo je opremiti naš Range Rover Classic 300 TDi iz 1994-te, nabaviti opremu za kampiranje, uplatiti putno osiguranje i izvaditi vizu za Alžir. Paul iz organizacije nam je poslao e-poštom što sve trebamo imati na automobilu za ovakvo putovanje: zaštitu podvozja, vanjski usisnik zraka, kompresor za pumpanje guma, krovni nosač, uže i opremu za izvlačenje, po mogućnosti i vitlo, hi-lift dizalicu, te da bi bilo dobro imati hladnjak za hranu i piće.

U Marseilleu smo se ukrcali na trajekt za Afriku! Pri prolasku kroz carinu odnosno pri ulasku u Tunis trebali smo ispuniti neke formulare, za osobe i vozila. Formulari su na francuskom i arapskom, tako da nam je Paul objašnjavao gdje što da napišemo. Prije izlaska iz broda poskidali smo i posakrivali CB i PMR stanice kao i GPS uređaje, jer sve je to ilegalno u Tunisu, no odmah poslije carinskog pregleda smo ih postavili natrag. U Tunisu smo proveli dva dana i dvije noći u divljem kampu na pijesku kao uvod u ono što nas čeka u Alžiru. Drugu noć nam je padala kiša, a kao u pustinji smo! Kiša u pustinji?! Probudili smo se lagano prehlađeni jer je stari šator prokišnjavao.

Iz Tunisa u Alžir prelazili smo na graničnom prijelazu Taleb Larbi ‡ jedini ulaz u Alžir za „zapadnjake". Sam prijelaz trajao je ni manje ni više nego pet sati. Opet papirologija na izlazu iz Tunisa, i opet, na ulasku u Alžir. Na kraju smo morali čekati i vodiča iz alžirske turističke agencije. Bez takvog vodiča nije moguće ući u ovu zemlju.

Alžir je zemlja koja je stekla nezavisnost od Francuske u ratu početkom 60-ih, odlučila se za razvoj socijalističkog društva. To je išlo nekako dok nije pala cijena nafte kojom je Alžir bogat i koja čini lavovski dio gospodarske djelatnosti. Godine 1988. FNL vladajuća, i do tada jedina partija, odlučuje proglasiti višestranačje. Dolazi do destabilizacije zbog jačanja islamskih radikalnih strujanja, što dovodi do građanskog rata. Rat je trajao od 1992.g. do pobjede vladinih snaga i razbijanja islamističkih gerilskih skupina godine 2000. Tragovi rata još su vidljivi, a izvanredno stanje nije još ni danas potpuno ukinuto.

Većina stanovništva koju čine Arapi živi na sjevernom obalnom području. Mi smo se kretali po istočnim i jugoistočnim predjelima zemlje koje većinom nastanjuju Tuarezi.

Huw, Gary, Linda, Borna i Kristina

U El Ouedu, gradu u blizini granice, stali smo se okrijepiti. U glavnoj ulici, koja kao da je prekrivena tepihom od smeća, ušli smo u neku gostionicu. Gladni, naručili smo janjetinu očekujući da ćemo dobiti komad mesa, jer u nas nije pristojno naručiti manje od kile janjetine po glavi. Na naše duboko razočaranje dobili smo jedno rebarce s doslovno tek četiri poštena zalogaja mesa. Nije gazda škrt ‡ nego se, nema! Nastavili smo put dobrom cestom brzinom od gotovo 140 km/h do Ghardaiae. Primjećujemo da policije i oružnika ima skoro kao i civila, svako toliko su postavljene kontrolne točke s dugim cijevima i oklopnjacima. Stigli smo u ponoć i smjestili se u hotelu „Atlantid" u središtu Ghardaiae. U sobama naravno nije bilo kupaonice nego smo je dijelili s ostalim gostima, kao i zahod of course, čučavac. Kao u vojsci! Takva situacija nije veselila ženski dio naše ekipe. Cijeli smo slijedeći dan proveli u intenzivnoj vožnji, oko 700 km do In Salaha. Prošli smo cestom koja kao da dijeli Grand erg Occidental od Grand erg Orientala. Stigli smo i smjestili se u kampu, u centru grada. To je dvorište s par kućica, koje bi trebale predstavljati bungalove. To su male prostorije sa starim tepisima, a na njima madraci koji izgledaju „jako umorno". Čak smo i razmišljali prepustiti se avanturi i spavati u jednoj od njih, ali sam u polumraku vidio nešto što je izgledalo kao mali miš, a zapravo je bio veliki kukac! Ipak smo spavali u šatoru!

Konačno je počelo naše putovanje po pustinji!

Prvi put silazimo s asfaltne ceste i krećemo po staroj Hoggar pisti do Tamanrasseta. Prvi dio je bio komad piste koji se često koristi, tako da se na pijesku stvorio tvrdi valoviti sloj. Terenci su se tresli, drmali i poskakivali dok smo mi vozeći tražili malčice bolje smjerove i izbjegavali oblake prašine koje su dizala vozila ispred. Vozili smo do četiri popodne i stigli do našeg prvog divljeg kampa u pravoj, pravcatoj pustinji. Kraj velike oaze s jezerom. Bez prevelikog razmišljanja Paul se počeo skidati ne bi li se bućnuo, a ja sam ga pratio. S velikim užitkom smo skočili u vodu koja je poslije cjelodnevne vožnje na gotovo 30°C pasala kao melem na ranu. Nakon plivanja i hlađenja shvaćamo da smo zarobljeni jer je obala sa svih strana bila ili u visokim stijenama ili obrasla u gusto trnovito bilje. Nezgodno! Svi su već davno otišli prema autima. Uz velike poteškoće ipak smo se izvukli. Krajolici su se mijenjali u nebrojnim varijantama boja i oblika pijeska, kamenja i stijena.

Jednom smo se prilikom Paul i ja ukopali terencima u pijesak. Otkopavanje je uvijek prašnjavo i prvo vrijeme ti je nekako nezgodno jer si od glave do pete u pijesku. Kasnije nismo ni primjećivali sav pijesak u odjeći i obući. Upozorili su me da ispušem gume na 1 bar kad se vozimo po pijesku i da ne vozim po tragovima u pijesku onog ispred sebe jer je korica na pijesku

Okamenjeno blato

razbijena pa se kotači lagano zakopaju.

Rutinski smo obilazili bunare i mjesta sa spiljskim slikarijama kojih ima u velikom broju, a kojim se nitko u Alžiru znanstveno ne bavi. Tuarezi su narod srodan Berberima. Nastanjuju dijelove Alžira, Libije, Malija, Nigera i Burkine Faso. Dijele se na šest plemena ili kelove nazvane po predjelima u kojima obitavaju; Kel Hoggar, Kel Ajjir, Kel Air i Kel Gress. Porijeklo Tuarega datira iz vremena arapskih osvajanja sjeverne Afrike. Tada je većina berberskih plemena prihvatila nove vladare i islam, ali neke grupe su se odbile podjarmiti osvajaču i nastavili su dalje održavati svoju izvornu tradiciju, kulturu, jezik i društveni poredak. Bili su natjerani prema udaljenim predjelima pustinje gdje ih novi gospodari neće moći naći. Do danas su sačuvali nomadski način gospodarstva i društveni poredak. Prihvatili su islam u svojem obliku tako da je glavna osobina njihovog društva, za razliku od ostalih muslimana, izrazita sloboda žena. One ne prekrivaju velom lice i imaju znatnu ulogu u njihovom društvu, koje je ipak patrijarhalno.

Noćili smo uvijek u dinama zbog mekanog pjeskovitog tla. Nakon pet dana vožnje po pustinjskom tlu i spavanja u divljim logorima s ograničenom količinom vode dolazak u grad Tamanrasset i mogućnost tuširanja svima je neopisivo godio. Tamanrasset je grad u središtu Sahare od oko 100.000 stanovnika na 1.300 m nadmorske visine pa je temperatura ugodna tijekom cijele godine. To je stari karavanski grad s turističkim tradicijom od prije rata iz 90-ih pa se još uvijek osjeća prisutnost snažne države. Morali smo se javiti na oružničku i policijsku postaju, i na kraju u glavnu vojarnu u gradu i reći koliko ostajemo u gradu. Na svakom izlazu postoje kontrolne točke tako da ne možeš izaći kad te volja jer se ponovno moraš odjaviti na postaje i u vojarnu.

Naš slijedeći cilj je Assekrem, vrh Tahat gore u Ahaggar gorju na visini od 2.918m je najviša točka u Alžiru. Put do njega je strm i dug oko 80 km, a vremenski je trajao nešto više od pet sati. S terencima smo se popeli na visinu od 2.700m gdje je planinska kuća s gostionicom. Pogled na izlazak i zalazak sunca na Assekremu razlog je dolasku brojnih turista.

Poslije Assekrema stigli smo u Djanet udaljen oko 600 km. Vozili smo se po spektakularnom krajoliku vanzemaljskih oblika i boja. Tu smo naišli na dvije djevojčice koje su čuvale ovce. Huw im je predao dvije torbe odjeće i cipela koje je donio sa sobom baš za ovakvu priliku. Bilo je dirljivo gledati sreću tih dviju djevojčica dok su primale poklone. U tim krajevima život je doista težak i bez gospodarskih kriza. Mislim da ljude u tim krajevima ni najmanje ne diraju padovi cijena dionica na svjetskim financijskim tržištima.

Tlo po kojem se krećemo posuto je velikim kamenjem od raspadnutih stijena. Vožnja je spora i oprezna. Put nas vodi preko malog mjesta Ideles, gdje zastajemo da obnovimo zalihe goriva. Ovaj predio je još siromašniji vegetacijom tako da kad naiđemo na suho drvo skupljamo ga i nosimo sa sobom na krovovima naših terenaca kako bismo mogli kasnije skuhati večeru.

Jedan dan vozeći se pistom po pješčanoj plohi naišli smo na par gazela. Paul je htio demonstrirati kako suvremeni Tuarezi love gazele, vjerojatno pod jakim utjecajem svojeg suvozača Jaffe, suvremenog Tuarega. Svojom Toyotom ganjao je gazelu dok ova, odnosno ovaj (bio je mužjak!), nije pao od iznemoglosti. Ideja je bila da ga okrenemo na roštilju, no ženski dio naše grupe smatrao je takvu ideju previše barbarskom. Bilo je dirljivo gledati kako se bori za život koji vodi u ovoj surovoj pustinjskoj zemlji. Kad je gazela konačno pala i prepustila se sudbini, Paul je shvatio u kakvom ga čudu promatraju Linda i Kristina pa je rekao da je to bilo samo da je „malo razgledamo". Takav ishod uspješnog lova Jaffa nije mogao shvatiti i nebrojno puta je predlagao da je „krknemo" i pojedemo. Nudio je svoje usluge, jer je to za njega bila izvrsna prilika da pojede malo pravog mesa. Nismo ga poslušali već smo gazeli dali piti vodu i omogućili joj da se sabere u hladu naših terenaca. Čim je došla do daha digla se i nestala u trenu vjerojatno sretna, ali još više zbunjena.

Poslije nas je Muhamed odveo na, kako je rekao, posebno mjesto za Kel Hoggar. To što nam je htio pokazati zapravo je opet isušeno korito ili tok vode u stijeni kad padaju kiše. Voda je stijenu kaskadno izdubila tako da je stvorila neku vrst prirodnog amfiteatra. Ovdje Kel Hoggar održava od pamtivijeka svoje priredbe, svadbe ili vjećanja. Osim toga malo dalje u istom vodenom toku postoje špilje s prethistorijskim grafikama. Rekao bi da za kulturu naših domaćina, koja je golema i bogata, ovo predstavlja kao za nas HNK u Zagrebu, Šibensku katedralu, Mimaru i Sabor - sve u jednom.

Trošili smo gorivo iz kanistera tako da je bilo potrebno nadopuniti i spremnike u terencima i jerrykense na krovovima. Zbog toga smo se uputili asfaltnom cestom Tamanrasset ‡ In Salah do malenog mjesta Arak. Naravno, neizbježna oružnička kontrola. Postaja na kojoj smo bili leži par metara od te kontrolne točke, tako da smo mogli promatrati pretres jednog starog Peuegota 504. Jadnike iz tog automobila oružnici su izvukli van, poredali ih kraj ceste okrenute leđima vozilu pognute glave, s rukama na glavi isprepletenih prstiju. Za to vrijeme osobe u zelenim odorama detaljno pregledavale staru krntiju, tako da su bacali sve iz nje van na cestu i puštali pse da pronjuškaju stvari, a i sam auto. Prilično ne turistički prizor, ali zanimljivo kao da gledaš vijesti sa CNN-a uživo. Afrika!!

U protekla 23 dana, koliko smo proveli u Tunisu i Alžiru prešli smo svojim terencem ukupno 6.566 kilometara, što je u prosjeku to iznosilo otprilike 313 kilometara na dan. Nakon mjesec dana smo sretni i umorni došli u Zagreb, u Hrvatsku!

Pretpovijesna umjetnost

U dinama

Održavanje vozila bila je svakondnevna zadaća

Cesta...

Karavnaski i turistički grad Djanet